

ยาในชีวิตประจำวัน

โกลเด้นฟังกุส
ใบ 1 หนัก : 200 มิลลิกรัม
1 Capsule : Ganoderma lucidum Extract
200 mg. equivalent to Ganoderma
lucidum powder 2.85 gm.
ขนาดบรรจุ : 200 มิลลิกรัม
วิธีใช้ : รับประทาน
Dose : Take 1 capsule
daily after meals
Indication : Tonic

ผศ.ดร.ปัทมธนา เลิศสถิตธนกร

หลักการใช้ยา

ประโยชน์และข้อควรระวังในการใช้ยา

ยาเป็น 1 ในปัจจัย 4 ของมนุษย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการใช้เพื่อป้องกันและรักษาโรค โดยมีหลักการใช้ยา รวมทั้งประโยชน์และข้อควรระวังในการใช้ยา ดังนี้

1) รู้ชื่อยา

- ต้องรู้ชื่อสามัญทางยา (Generic name) ไม่ใช่ชื่อการค้า เพราะอาจแพ้หรือเกิดอันตรายจากยาที่ใช้ กรณีแพ้ยาต้องจดจำชื่อสามัญของยานั้นๆไว้เพื่อไม่ให้ใช้ยานั้นอีก

2) วิธีใช้ ให้ยึดหลัก ถูกคน ถูกโรค ถูกทาง ถูกวิธี ถูกเวลา และถูกขนาด

- **ถูกคน** ต้องพิจารณาว่ายาชนิดใด ใช้กับเพศหรือวัยใด เช่น ยาของผู้ใหญ่ไม่สามารถนำไปให้เด็กรับประทานได้
- **ถูกโรค** เช่น หากมีไข้ ปวดศีรษะ ต้องรับประทานยาลดไข้แก้ปวด เช่น พาราเซตามอล ไม่ใช่รับประทานยาแก้ท้องอืด ปวดท้อง เป็นต้น

หลักการใช้ยา

ประโยชน์และข้อควรระวังในการใช้ยา

- **ถูกทาง** เช่น ยาเหน็บใช้สำหรับเหน็บช่องคลอดหรือทวารหนัก ยาทาใช้ทาผิวหนัง เป็นต้น
 - **ถูกวิธี** เช่น ยาลดกรดชนิดเม็ดต้องเคี้ยวก่อนกลืน ยาแก้ปวดแก้อักเสบต้องรับประทานหลังอาหารทันทีหรือดื่มน้ำตามมากๆ เพราะยาอาจจะระคายเคืองต่อกระเพาะอาหาร ยาน้ำควรเขย่าขวดก่อนใช้ เป็นต้น
 - **ถูกขนาด** การใช้ยาต้องคำนึงถึงโรคว่า โรคชนิดไหนต้องใช้ยาปริมาณเท่าไร นานเท่าไร ใช้ถี่แค่ไหน จึงจะทำให้หายจากโรคได้ เช่น ยาปฏิชีวนะต้องรับประทานอย่างน้อยประมาณ 5-7 วัน ติดต่อกัน เป็นต้น
 - **ถูกเวลา** เช่น ยาก่อนอาหาร ยาหลังอาหาร ก็ต้องรับประทานตามเวลา เพื่อให้ยาออกฤทธิ์ต่อร่างกายได้อย่างเหมาะสม ดังนี้
- ยาก่อนอาหาร:** ต้องรับประทานก่อนอาหารอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง เพราะยานี้จะดูดซึมได้ดี ขณะท้องว่าง ส่วนใหญ่จะเป็นยาปฏิชีวนะ

หลักการช้ยา

ประโยชน์และข้อควรระวังในการช้ยา

ยาหลังอาหาร: ต้องรับประทานหลังอาหารประมาณ 15 นาที เพื่อให้ยาคูดซึมเข้าสู่กระแสเลือดร่วมกับอาหารในลำไส้เล็ก

ยาระหว่างมื้อ: คือ รับประทานก่อนหรือหลังอาหาร 2 ชั่วโมง ยาที่มักกำหนดให้รับประทานระหว่างมื้อ ได้แก่ ยาลดกรด

ยาก่อนนอน: มักเป็นยานอนหลับหรือยากล่อมประสาท เพื่อให้คนช้ได้พักผ่อนเต็มที่

ยาที่ต้องรับประทานให้ครบระยะเวลา: เช่น ยาปฏิชีวนะต้องรับประทานติดต่อกันอย่างน้อย 5-7 วันเพื่อป้องกันการดื้อยาของเชื้อจุลชีพที่ก่อโรค หรือยากุมกำเนิดที่ต้องรับประทานวันละ 1 เม็ดก่อนนอนทุกวัน เพื่อให้ระดับฮอร์โมนของยาในร่างกายอยู่ในระดับสม่ำเสมอ

ยารับประทานเมื่อมีอาการเท่านั้น: เป็นยาบรรเทาอาการ เมื่ออาการดีขึ้นจึงไม่จำเป็นต้องรับประทานอีก ได้แก่ ยาแก้ปวด ลดไข้ ยาแก้ไอ ยาขับเสมหะ ยาลดน้ำมูก เป็นต้น

หลักการช้ยา

ประโยชน์และข้อควรระวังในการช้ยา

3) ข้อห้าม

ข้อห้าม ข้อควรระวังในการช้ยาแต่ละชนิด อาจดูได้จากฉลากยา หรือสอบถามจากแพทย์และเภสัชกร เช่น

- ยาแก้ปวดพวกแอสไพริน ห้ามรับประทานในคนเป็นโรคกระเพาะ หอบหืด โรคเลือดไหลไม่หยุด ช้เลือดออก
- ยาลดน้ำมูก อาจทำให้เกิดอาการง่วงซึม ไม่ควรขับขี่ยวดยาน หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรกล
- ยาลดกรด ต้องไม่ช้ร่วมกับยาปฏิชีวนะพวกเตตราซัยคลีน ยาบำรุงโลหิต
- หญิงมีครรภ์ แม่ระยะให้นมบุตร และเด็ก ต้องระมัดระวังในการช้ยาให้มากขึ้น ยาบางชนิดห้ามช้อย่างเด็ดขาด เพราะจะเป็นอันตรายต่อเด็กได้ เป็นต้น

หลักการใช้จ่าย

ประโยชน์และข้อควรระวังในการใช้จ่าย

4) วันหมดอายุ

ยาทุกชนิดมีวันหมดอายุ ให้สังเกตที่ฉลากจะบอกวันหมดอายุ ซึ่งมักระบุเป็นภาษาอังกฤษ เช่น

Expiry Date 26/12/19 แสดงว่า ยาหมดอายุวันที่ 26 เดือนธันวาคม ค.ศ. 2019+543 = พ. ศ. 2562 ไม่ควรใช้ยานั้นหลังวันหมดอายุ

5) ไม่ใช้ตามคำโฆษณาโดยไม่ศึกษา

ไม่ใช้ยาตามคำโฆษณา เพราะอาจไม่ได้ผลและอาจเกิดโรคอื่นๆ ตามมา

ยาสಾಮัญญประจำบ้าน

คือยาที่ประชาชนทั่วไปสามารถหาซื้อมาใช้ได้ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อยๆ ของตนเอง ในเบื้องต้น และเป็นยาที่สามารถหาซื้อได้ตามร้านสะดวกซื้อหรือร้านค้าทั่วไป

มีคำว่า

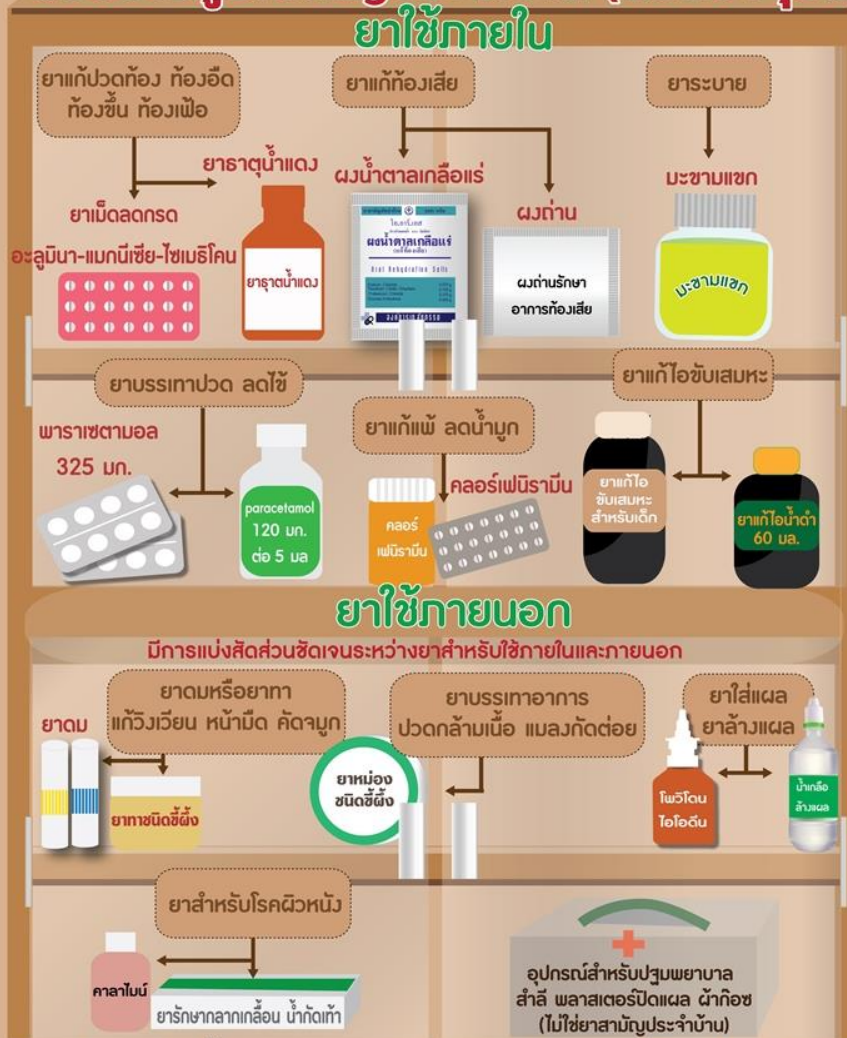
“ยาสಾಮัญญประจำบ้าน”

ในกรอบสีเขียว มีขนาดตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ชัดเจน

ยาสามัญญประจำบ้าน หมายถึง ยาที่ประชาชนทั่วไปสามารถหาซื้อมาใช้ได้ ใช้รักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อยๆ เพื่อเป็นการรักษาตนเองในเบื้องต้นและเป็นยาที่สามารถหาซื้อได้ตามร้านสะดวกซื้อหรือร้านค้าทั่วไป โดยยาสามัญญประจำบ้าน “ยาสามัญญประจำบ้าน” ในกรอบสีเขียว มีขนาดตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ชัดเจน

ตัวอย่างตู้ยาสามัญญประจำบ้าน (แผนปัจจุบัน)

ข้อควรจำ การเลือกซื้อยาควรตรวจสอบภาพของยา ดูวันหมดอายุ วิธีการใช้ยา ข้อควรระวัง และตรวจสอบแหล่งที่ผลิตด้วยควรเก็บให้พ้นจากแสงแดดและเก็บให้พ้นจากมือเด็ก

ข้อมูลอ้างอิง : ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องยาสามัญญประจำบ้านแผนปัจจุบัน พ.ศ.2542, ๑.2 พ.ศ.2549, ๑.3 พ.ศ.2550, ๑.4 พ.ศ.2555, ๑.5 พ.ศ.2555

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา Food and Drug Administration

/FDATHAI

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

- มีทั้งสิ้น 52 รายการ (ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน พ.ศ. 2542, ฉ.2 พ.ศ. 2549, ฉ.3 พ.ศ. 2550, ฉ.4 พ.ศ. 2555 และ ฉ.5 พ.ศ. 2555)
- ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน จำแนกตามกลุ่มอาการรักษา ดังนี้
 1. ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ
 2. ยาแก้ท้องเสีย
 3. ยาระบาย
 4. ยาถ่ายพยาธิลำไส้
 5. ยาบรรเทาปวด ลดไข้
 6. ยาแก้แพ้ ลดน้ำมูก
 7. ยาแก้ไอ ขับเสมหะ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

8. ยาต้มหรือทาแก้วิงเวียน หน้ามืด คัดจมูก
9. ยาแก้เมารถ เมาเรือ
10. ยาสำหรับโรคตา
11. ยาสำหรับโรคปากและคอ
12. ยาใส่แผล ล้างแผล
13. ยารักษาแผลติดเชื้อ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
14. ยาบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ แผลงัดต่อย
15. ยาสำหรับโรคผิวหนัง
16. ยาบำรุงร่างกาย

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ

ลำดับที่ **1** ยาเม็ดลดกรด อะลูมินา-แมกนีเซีย (= Aluminium Hydroxide 200-600 mg + Magnesium Hydroxide 200-400 mg)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการจุกเสียด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ และปวดท้องเนื่องจากมีกรดมาก ในกระเพาะอาหารหรือแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้

ลำดับที่ **2** ยาน้ำลดกรดอะลูมินา-แมกนีเซีย

(Aluminium Hydroxide 165-650 mg +Magnesium Hydroxide 103-500 mg)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการจุกเสียด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ และปวดท้องเนื่องจากมีกรดมาก ในกระเพาะอาหารหรือแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ

ลำดับที่ 3 ยาเม็ดแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อโซดาบิคาร์บอเนต (Sodium Bicarbonate 300 mg + Peppermint Oil 0.003 ml)

สรรพคุณ

บรรเทาอาการจุกเสียด ลดอาการระคายเคือง เนื่องจากมีกรดมากในกระเพาะอาหาร

ลำดับที่ 4 ยาขับลม

(ทิงเจอร์พริก 0.06-0.50 ml + ทิงเจอร์กระวาน 0.035-1.80 ml+ ทิงเจอร์ขิงเข้มข้น 0.024-0.24 ml)

สรรพคุณ

เป็นยาน้ำ บรรเทาอาการจุกเสียด ลดอาการระคายเคือง เนื่องจากมีกรดมากในกระเพาะอาหาร

ตัวอย่างยาโซดาบิคาร์บอเนต

ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิฑูรย์วิทย์
จำกัด

(<https://vidhyasom.com/product/soda-millions-300-mg/>)

ตัวอย่างยาขับลม (Mist. Carminative)

ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิฑูรย์วิทย์
จำกัด

(<https://vidhyasom.com/product/miss-carmine/>)

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ

ลำดับที่ **5** ยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ยาระชาตุน้ำแดง (Sodium Bicarbonate 0.15-0.60 g + ทิงเจอร์โกศน้ำเต้า 0.50-2.00 ml และ/หรือ ทิงเจอร์อื่นๆ ที่มีสรรพคุณทางยา

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการจุกเสียด ลดอาการระคายเคือง เนื่องจากมีกรดมากในกระเพาะอาหาร

ลำดับที่ **6** ยาน้ำแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ โซเดียม ไบคาร์บอเนต (โซเดียมไบคาร์บอเนต 50 mg โดยในสูตรตำรับไม่อนุญาตให้ใช้ **Alcohol** เป็นส่วนผสม)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการจุกเสียด ลดอาการระคายเคือง เนื่องจากมีกรดมากในกระเพาะอาหาร

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ

ลำดับที่ **7** ยาทาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ทิงเจอร์มหาหิงค์
(Asafetida 20 % w/v)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ปวดท้องในเด็ก (โดยใช้ ทาท้อง)

หมายเหตุ ห้ามรับประทาน

ตัวอย่างทิงเจอร์มหาหิงค์
ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิทยาสรรม จำกัด
(<https://vidhyasom.com/product/asafetida/>)

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้ท้องเสีย

ลำดับที่ **8** ผงน้ำตาลเกลือแร่: **1** ซอง ประกอบด้วย

- Sodium Chloride 0.875 g.
- Sodium Bicarbonate 0.625 g.
- Potassium Chloride 0.375 g.
- Glucose anhydrous 5.000 g.

สรรพคุณ ทดแทนการเสียน้ำในรายที่มีอาการท้องร่วง หรือในรายที่มีอาเจียนมากๆ และป้องกันการช็อคเนื่องจากการที่ร่างกายขาดน้ำ

ลำดับที่ **9** ยาระบายกลีเซอรินชนิดเหน็บทวารสำหรับเด็ก (**1** แท่ง ประกอบด้วย **Glycerin 91 % w/w**)

สรรพคุณ บรรเทาอาการท้องผูก ใช้เหน็บทวารหนักเพื่อช่วยการขับถ่าย

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาระบาย

ลำดับที่ **10** ยาระบายกลีเซอรินชนิดเหน็บทวารสำหรับผู้ใหญ่(**1** แท่ง ประกอบด้วย **Glycerin 91 % w/w**)

สรรพคุณ บรรเทาอาการท้องผูก ใช้เหน็บทวารหนักเพื่อช่วยการขับถ่าย

ลำดับที่ **11** ยาระบายแมกนีเซีย
(**Magnesium Hydroxide 1.2 g**)

สรรพคุณ เป็นยาระบาย รับประทาน

ตัวอย่างยาระบายแมกนีเซีย (**Milk of Magnesia**)

ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิทยาธรรม จำกัด

(<https://vidhyasom.com/product/milk-of-magnesia/>)

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาระบาย

ลำดับที่ **12** ยาระบายมะขามแขก (ใน **1** เม็ด ประกอบด้วยตัวยาสําคัญ คือฝักมะขามแขกที่เอาเมล็ดออกแล้วซึ่งมีปริมาณ **Sennosides** เทียบเท่ากับ **Sennoside B** ปริมาณ **7.5 mg**)

สรรพคุณ เป็นยาระบาย

คำเตือน หญิงมีครรภ์หรือให้นมบุตรควรปรึกษาแพทย์ก่อนใช้ยา, ไม่ควรรับประทานเป็นประจำ

ลำดับที่ **13** ยาระบายโซเดียมคลอไรด์ ชนิดสวนทวาร (**Sodium Chloride 15 %w/v**)

สรรพคุณ สำหรับบรรเทาอาการท้องผูก ใช้สวนทวารให้ถ่ายอุจจาระ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาถ่ายพยาธิลำไส้

ลำดับที่ **14** ยาถ่ายพยาธิตัวกลม มีเบนดาโซล (**Mebendazole 100 mg**)

สรรพคุณ

ถ่ายพยาธิเส้นด้าย ตัวกลม

วิธีใช้

เคี้ยวยาให้ละเอียดก่อนกลืน

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาบรรเทาปวดลดไข้

ลำดับที่ **15** ยาเม็ดบรรเทาปวด ลดไข้พาราเซตามอล **500 มก.**
(Paracetamol 500 mg.)

สรรพคุณ ลดไข้ บรรเทาอาการปวด

ลำดับที่ **16** ยาเม็ดบรรเทาปวด ลดไข้พาราเซตามอล **325 มก.**
(Paracetamol 325 mg.)

สรรพคุณ ลดไข้ บรรเทาอาการปวด : ขนาดเม็ดจะเล็กกว่า **500 mg** และมี
ปริมาณตัวยาน้อยกว่า

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาบรรเทาปวดลดไข้

ลำดับที่ **17** ยาน้ำบรรเทาปวด ลดไข้พาราเซตามอล (**Paracetamol 120 mg/5 ml** โดยในสูตรตำรับไม่อนุญาตให้ใช้ **Alcohol** เป็นส่วนผสม)

สรรพคุณ

ลดไข้ บรรเทาอาการปวด

ลำดับที่ **18** พลาสเตอร์บรรเทาปวด (Volatile Substance ที่มีสรรพคุณทางยา และ/หรือ Herbal Extract และ/หรือ Herbal Substance หนึ่งหรือหลายชนิดผสมกัน เช่น Borneol 0.21-1.00 % w/w เป็นต้น)

สรรพคุณ

บรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ

คำเตือน

- อย่าใช้พลาสเตอร์นี้ในบริเวณเยื่อบุอ่อน ตา หรือบริเวณบาดแผลเปิด

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้แพ้ ลดน้ำมูก

ลำดับที่ **19** ยาเม็ดแก้แพ้ ลดน้ำมูก

คลอร์เฟนิรามีน (**Chlorpheniramine
Maleate 2 mg.**)

สรรพคุณ

บรรเทาอาการแพ้ เช่น ลมพิษ น้ำมูกไหล

คำเตือน

ยานี้อาจทำให้เกิดอาการง่วงซึม จึงไม่ควรขับชီးยานยนต์หรือทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล และหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสม

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้ไอ ขับเสมหะ

ลำดับที่ **20** ยาน้ำแก้ไอขับเสมหะสำหรับเด็ก

(Ammonium Carbonate 0.02 g. + Glycyrrhiza Fluidextract 0.25 ml.)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ

ลำดับที่ **21** ยาแก้ไอน้ำดำ (Glycyrrhiza Fluidextract 0.6 ml

+Antimony Potassium Tartrate 1.2-2.0 mg

+Camphorated Opium Tincture 0.6 ml)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการไอ ช่วยขับเสมหะ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาดมหรือทาแก้วิงเวียน หน้ามืด คัดจมูก

ลำดับที่ **22** ยาดมแก้วิงเวียน เหล้าแอมโมเนีย

หอม

**(Ammonium Carbonate 3.40 %
W/V + Strong Ammonia
Solution 3.60-6.75 % V/V)**

สรรพคุณ

- ดม บรรเทาอาการวิงเวียน หน้ามืด หรือทาผิวหนัง บรรเทาอาการเนื่องจากพิษแมลงกัดต่อย หรือถูกพืชมีพิษ

ตัวอย่างแอมโมเนียหอม

ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิทยาสรรม จำกัด
(<https://vidhyasom.com/product/aromatic-ammonia/>)

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาดมหรือทาแก้วิงเวียน หน้ามืด คัดจมูก

ลำดับที่ **23** ยาดมแก้วิงเวียน แก้คัดจมูก (**Volatile Substance** ที่มีสรรพคุณทางยา และ/หรือ **Herbal Extract** หนึ่งหรือหลายชนิดผสมกัน เช่น **Menthol 0.07-77.90 % w/v** **Camphor 0.45-42.00 % w/v** เป็นต้น)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการคัดจมูก หายใจไม่ออก และบรรเทาอาการวิงเวียนศีรษะ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาดมหรือทาแก่วิงเวียน หน้ามืด คัดจมูก

ลำดับที่ **24** ยาทาระเหยบรรเทาอาการคัดจมูกชนิดชี้ผึ้ง (น้ำมันหอมระเหยที่มีสรรพคุณทางยา หนึ่งหรือหลายชนิดผสมกัน ได้แก่ **Menthol 1.35-3.00 % w/w, Camphor 3.00-9.00 % w/w** เป็นต้น)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการคัดจมูก และบรรเทาอาการคัดเนื่องจากหวัด

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาแก้เมารถ เมารถเรือ

ลำดับที่ **25** ยาเม็ดแก้เมารถเมารถเรือ ไดเมนไฮดริเนท
(**Dimenhydrinate 50 mg.**)

สรรพคุณ

- ใช้ป้องกันอาการเมารถ เมารถเรือ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคตา

ลำดับที่ **26** ยาหยอดตาซัลฟาเซตาไมด์ (**Sulfacetamide Sodium 10 % w/v**)

สรรพคุณ

รักษาอาการตาแดง ตาอักเสบ จากโรคติดเชื้อ

ลำดับที่ **27** ยาล้างตา (**Sodium Chloride +**

สารกันเสียที่เหมาะสมสำหรับใช้กับยาตา โดยปรับ **pH** ให้ได้ **6-8** ด้วย **Buffer** ที่เหมาะสม และปรับน้ำยาให้เป็น **Isotonic** กับน้ำตา)

สรรพคุณ

ล้างตาเพื่อบรรเทาอาการแสบตา ระคายเคืองตา เนื่องจาก ผง ครัน สิ่งสกปรกเข้าตา

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคปากและคอ

ลำดับที่ **28** ยากวาดคอ

(Potassium Iodide 2.50 g. +
Iodine 1.25 g. +
Ethyl alcohol (90 percent) 4.00 ml. +
Purified water 2.50 ml. +
Peppermint oil 0.40 ml. +
ใช้ Glycerin ปรับปริมาตรให้ครบ 100 ml.)

สรรพคุณ

บรรเทาอาการอักเสบ และเจ็บในลำคอ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคปากและคอ

ลำดับที่ **29** ยารักษาลิ้นเป็นฝ้า เย็นเชียนไวโอเล็ต
(Gentian Violet 1% w/v)

สรรพคุณ

ใช้รักษากระพุ้งแก้มและลิ้นเป็นฝ้าขาว

ตัวอย่างเย็นเชียนไวโอเล็ต
ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิทย์ยาธรรม จำกัด
([https://vidhyasom.com/
product/jenny-violet/](https://vidhyasom.com/product/jenny-violet/))

ลำดับที่ **30** ยาแก้ปวดฟัน (Chlorobutanol 25 g. +
Clove Oil ปรับให้ครบ 100 ml.)

สรรพคุณ

ใช้บรรเทาอาการปวดฟัน

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคปากและคอ

ลำดับที่ **31** ยาอมบรรเทาอาการระคายคอ (น้ำมันหอมระเหยที่มีสรรพคุณทางยา และ/หรือ สารสกัดสมุนไพรหนึ่งหรือหลายชนิดผสมกัน เช่น **Abietis Pine Oil 0.30% v/w, Anise Oil 0.25% w/w, Borneol 1.66-2.00 % w/w** เป็นต้น)

สรรพคุณ อมให้ชุ่มคอ บรรเทาอาการระคายคอ

ลำดับที่ **32** ยาอมบรรเทาอาการเจ็บคอ (ตัวยา **Amyl metacresol** ไม่เกิน **0.6 mg** + ตัวยา **Dichloro benzyl alcohol** ไม่เกิน **1.2 mg** และอาจมี **Ascorbic acid** คือวิตามินซีไม่เกิน **100 mg**)

สรรพคุณ อมบรรเทาอาการเจ็บคอ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาใส่แผล ล้างแผล

ลำดับที่ **33** ยาใส่แผลทิงเจอร์ไอโอดีน (Iodine 2.0-2.5 % w/v + Potassium Iodide 2.4-2.5 %w/v)

สรรพคุณ

รักษาแผลสด

ลำดับที่ **34** ยาใส่แผลทิงเจอร์ไทเมอร์ซอล (Thimerosal 0.1 % w/v)

สรรพคุณ

รักษาบาดแผล

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาใส่แผล ล้างแผล

ลำดับที่ **35** ยาใส่แผลโพวิโดนไอโอดีน (**Povidone-Iodine 10 % w/v
equivalent to Iodine 1 % w/v**)

สรรพคุณ

รักษาแผลสด

ลำดับที่ **36** ยาไอโซโพรพิลแอลกอฮอล์ (**Isopropyl Alcohol Solution
70 % v/v** โดยสูตรตำรับต้องแต่งสีด้วยสีฟ้าคือ **Brilliant Blue C.I.
No.42090**)

สรรพคุณ

ทำความสะอาดแผล

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาใส่แผล ล้างแผล

ลำดับที่ **37** ยาเอทิลแอลกอฮอล์ (Ethyl Alcohol Solution 70 % v/v โดยสูตรตำรับต้องแต่งสีด้วยสีฟ้าคือ Brilliant Blue C.I. No.42090)

สรรพคุณ

ทำความสะอาดบาดแผล

ขนาดและวิธีใช้

ใช้ทำความสะอาดรอบบาดแผล

ตัวอย่างยาเอทิลแอลกอฮอล์

ที่มา: เว็บไซต์บริษัทวิฑูรย์ จำกัด

<https://vidhyasom.com/product/alcohol-70-polyethylene-skins/>

ลำดับที่ **38** น้ำเกลือล้างแผล (Sodium Chloride 0.9 % w/v)

สรรพคุณ ทำความสะอาดบาดแผล

ขนาดและวิธีใช้ ใช้ทำความสะอาดรอบบาดแผล

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยารักษาแผลติดเชื้อ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก

ลำดับที่ **39** ยารักษาแผลติดเชื้อ ซิลเวอร์ ซัลฟาไดอาซีน ครีม (**Silver Sulfadiazine 1% w/w**)

สรรพคุณ

ทาภายนอกเพื่อรักษาการติดเชื้อของแผล ซึ่งเกิดจากไฟไหม้ หรือน้ำร้อนลวก

ยาบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ แผลงักัดต้อย

ลำดับที่ **40** ยาหม่องชนิดขี้ผึ้ง (สารหอมระเหยที่มี
สรรพคุณทางยา และ/หรือ สารสกัดสมุนไพรหนึ่ง
หรือหลายชนิดผสมกัน)

สรรพคุณ ทาบรรเทาอาการปวด บวม อักเสบ เนื่องจาก
แผลงักัดต้อย หรือปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคผิวหนัง

ลำดับที่ **41** ยารักษาหิดเหา เบนซิลเบนโซเอต (**Benzyl Benzoate 25 % w/v**)

สรรพคุณ

รักษาหิด เหา และไลน

- เชย่่าขวดก่อนใช้ สำหรับเด็กเล็กให้แบ่งยามาเติมน้ำเท่าตัว แล้วผสมให้เข้ากัน

กรณีใช้รักษาเหา

- ใ้ส่ยานี้ให้ทั่วศีรษะ ทิ้งไว้ **1** วัน ถ้าเป็นมากให้ใช้ยา **2** ครั้งต่อวัน วันต่อมาจึงสระให้สะอาด เมื่อครบ **7** วันให้ตรวจดูอีกครึ่งหนึ่ง ถ้ายังไม่หาย ให้ใ้ส่ยาซ้ำตามวิธีเดิม

*******ระวังอย่าใ้ยาเข้าตา

ลำดับที่ **42** ยารักษาหิด ซึ่ผึ้งกำมะถัน (**Sublimed Sulphur 10 % w/w**)

สรรพคุณ

- รักษาหิด (ยาทา)

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคผิวหนัง

ลำดับที่ **43** ยารักษากลากเกลื้อน น้ำกัดเท้า (**Benzoic Acid 2.5-6.5 % w/w + Salicylic Acid 3.0-5.0 %w/w**)

สรรพคุณ

- ใช้ทา รักษา กลากเกลื้อน และโรคน้ำกัดเท้า

ลำดับที่ **44** ยารักษาโรคผิวหนังเรื้อรัง (**Coal Tar 1 % w/w**)

สรรพคุณ

- รักษาโรคผิวหนังเรื้อรังบางชนิด เช่น เวื้อนกว้าง ผิวน้ำเป็นผื่นคัน

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาสำหรับโรคผิวหนัง

ลำดับที่ **45** ยาทาแก้ผดผื่นคัน คาลาไมน์ (Calamine 8-15 % w/v + Zinc Oxide 3-12 % w/v)

สรรพคุณ

- บรรเทาอาการคันเนื่องจากผดผื่นคัน ลมพิษ

ลำดับที่ **46** ยารักษาเกลื้อน โซเดียม ไทโอซัลเฟต (Sodium Thiosulfate 100 % w/w)

สรรพคุณ

- รักษาโรคเกลื้อน

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาบำรุงร่างกาย

ลำดับที่ **47** ยาเม็ดวิตามินบีรวม (วิตามินบี 1 = 5 mg +
วิตามินบี 6 = 2 mg + วิตามินบี 2 = 2 mg + วิตามินบี 3 = 20 mg)

สรรพคุณ ป้องกันการขาดวิตามินบี และบำรุงร่างกาย

ลำดับที่ **48** ยาเม็ดวิตามินซี (Ascorbic acid 100 mg)

สรรพคุณ ป้องกันการขาดวิตามินซี

ลำดับที่ **49** ยาเม็ดบำรุงโลหิต เฟอรัส ซัลเฟต (Ferrous Sulfate เทียบเท่ากับ
Iron 60 mg)

สรรพคุณ รักษาโรคโลหิตจางเนื่องจากขาดธาตุเหล็กในผู้ใหญ่

รายการยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน

ยาบำรุงร่างกาย

ลำดับที่ **50** ยาเม็ดวิตามินรวม

(Vitamin A 2,500 I.U. +
Vitamin D 300 I.U. +
Vitamin C 15.00 mg. +
Vitamin B1 mononitrate
1.00 mg. +
Vitamin B2 0.50 mg. +
Vitamin B3 7.50 mg.)

สรรพคุณ ป้องกันการขาดวิตามินสำหรับ
ผู้ใหญ่

ลำดับที่ **51** น้ำมันตับปลาชนิดแคปซูล

(Cod Liver Oil equivalent to
Vitamin A ไม่เกิน 4,000 I.U.
และ Vitamin D ไม่เกิน 300 I.U.)

สรรพคุณ ป้องกันการขาดวิตามิน A และ D

ลำดับที่ **52** น้ำมันตับปลาชนิดน้ำ

(Cod Liver Oil เทียบเท่ากับ Vitamin
A ไม่เกิน 4,000 I.U. และ
Vitamin D ไม่เกิน 300 I.U.)

สรรพคุณ ป้องกันการขาดวิตามิน A และ D

ยาสามัญญะประจำบ้านแผนโบราณ

- ยาสามัญญะประจำบ้านแผนโบราณ คือตำรับยาแผนโบราณซึ่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้
เป็นยาสามัญญะประจำบ้าน
- รายการยาสามัญญะประจำบ้านแผนโบราณที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน คือรายการ
ยาตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญญะประจำบ้านแผน
โบราณ พ.ศ. **2556** และ ที่แก้ไขตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง
ยาสามัญญะประจำบ้านแผนโบราณ (ฉบับที่ **2**) พ.ศ. **2557**

ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

- ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณตามประกาศฯ ดังกล่าว มี 24 ตำรับ ดังนี้

กลุ่มยาแก้ปวดท้อง แก้ท้องอืดเฟ้อ แก้กษัย จุกเสียด

1. ยาประสะกะเพรา
2. ยาวิสัมพยาใหญ่
3. ยาประสะกานพลู
4. ยามันทธาตุ
5. ยาประสะเจตพังคี
6. ยามหาจักรีใหญ่

ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

กลุ่มยาแก้ไข้ ตัวร้อน แก้กระหายน้ำ

7. ยาแสงหมึก

8. ยาจันทน์ลีลา

9. ยาประสะจันทน์แดง

10. ยาเขียวหอม

11. ยามหานิลแห่งทอง

12. ยาประสะเปราะใหญ่

ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

กลุ่มยาแก้ท้องผูก

13. ยาตรีหอม

14. ยาธรณีสันตะฆาต

15. ยาถ่าย

ยาสามัญญประจำบ้านแผนโบราณ

กลุ่มยาแก้ท้องเสีย

16. ยาเหลืองปิดสมุทร

17. ยาธาตุนรรจบ

ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

กลุ่มยาหอม แก้มวิงเวียน คลื่นเหียน

- 18. ยาหอมเทพจิตร
- 19. ยาหอมทิพโอสถ
- 20. ยาหอมอินทจักร์
- 21. ยาหอมนวโกฐ

ยาหอมเทพจิตร

ยาหอมทิพโอสถ

ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

กลุ่มยาแก้ไอ ขับเสมหะ

22. ยาอำมฤควาที

23. ยาประสะมะแว้ง

กลุ่มยาแก้ระดูไม่ปกติ ขับน้ำคาวปลา

24. ยาประสะไพพล

บรรณานุกรม

- กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. ยาสามัญประจำบ้าน มีติดบ้านไว้...ดี. สืบค้นจาก http://pca.fda.moph.go.th/public_media_detail.php?id=6&cat=44&content_id=1165. เมื่อ 12 กรกฎาคม 2561.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ. 2556 และ ๑.2 พ.ศ. 2557
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน พ.ศ. 2542, ๑.2 พ.ศ. 2549, ๑.3 พ.ศ. 2550, ๑.4 พ.ศ. 2555 และ ๑.5 พ.ศ. 2555
- ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **.เภสัชวิทยา .** โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 2552.
- โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์. **ความรู้เรื่องยา: หลักการใช้ยา.** สืบค้นจาก <http://www.spr.go.th/index.php/2013-05-10-13-51-40/2015-07-29-10-33-42/2013-05-10-14-01-29/103-2013-06-19-04-35-03.html> . เมื่อ 12 กรกฎาคม 2561.